

WYMAGANIA DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH OCEN Z HISTORII DLA KLAS 5

Zmiany po wprowadzeniu Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa, dnia 5 lipca 2024 r. Poz. 966

Rozporządzenie zmieniające w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego **dla szkoły podstawowej**, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

Podstawa prawna dla przedmiotowego systemu oceniania z historii:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej Dz.U. 2019 poz.373 wraz z poprawkami Dz.U. 2022 poz.1780 w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
2. **Podstawa programowa.**
3. Wewnętrzny szkolny system oceniania.

Wymagania na poszczególne oceny dla klas piątych.

Podczas oceniania, nauczyciel bierze pod uwagę następujące obszary:

1. Wiadomości
2. Umiejętności
3. Stosunek ucznia do przedmiotu

Ocenię podlegają:

prace pisemne wykonywane na zajęciach

- pisemne odpowiedzi na pytania
- rozwiązywanie wskazanych zadań
- wykonywanie ćwiczeń
- notatki, plan wydarzeń itp.
- diagnozy przedmiotowe
- testy kontrolne
- sprawdziany nauczycielskie tzw. kartkówki, sprawdziany pisemne z poszczególnych działów
- zadania powtórzeniowo - kontrolne

wypowiedzi ustne

- dłuższe wypowiedzi
- udział w dyskusji
- aktywność na zajęciach
- prezentacja pracy własnej lub grupy
- sprawdziany ustne

prace praktyczne

- projekt (np. makieta)
- gromadzenie i segregowanie materiałów na określony temat
- posługiwanie się mapą
- współpraca w grupie
- samokształcenie
- inne

występy podczas szkolnych akademii z okazji świąt państwowych i wydarzeń historycznych

udział i osiągnięcia w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

praca pozalekcyjna np. udział w zajęciach koła (o ile jest organizowane przez szkołę)

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

- Cywilizacje starożytne.

Uczeń:

- 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym
- 2) umiejscawia w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu oraz cywilizacje starożytnej Grecji i Rzymu
- 3) charakteryzuje system wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, religię starożytnego Izraela, wyjaśnia różnicę między politeizmem a monoteizmem
- 4) umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Egipcie, Atenach peryklejskich i Rzymie
- 5) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
- 6) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny oraz rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa

- Bizancjum i świat islamu.

Uczeń:

- 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny islamu i wyjaśnia wpływ cywilizacji muzułmańskiej na Europę
- 2) umiejscawia w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); dostrzega różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim.

- Średniowieczna Europa.

Uczeń:

- 1) charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi

- Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy

Uczeń:

- 1) przedstawia instytucje systemu lennego, wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu
- 2) opisuje warunki życia w średniowiecznym mieście i wsi
- 3) porównuje kulturę rycerską i kulturę miejską, opisuje charakterystyczne cechy wzoru rycerza średniowiecznego, rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza we własnym regionie, wskazuje różnice między stylem romańskim a stylem gotyckim
- 4) wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego.

- Polska w okresie wczesnopiastowskim.

Uczeń:

- 1) przedstawia genezę państwa pierwszych Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni
- 2) wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa chrystianizacji Polski
- 3) charakteryzuje kryzys i odbudowę monarchii piastowskiej w XI w.
- 4) opisuje społeczeństwo Polski pierwszych Piastów

- Polska w okresie rozbicia dzielnicowego

Uczeń:

- 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego
- 2) opisuje przyczyny oraz wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego
- 3) opisuje przemiany społeczne i gospodarcze, z uwzględnieniem ruchu osadniczego
- 4) charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku.

- Polska w XIV i XV wieku

Uczeń:

- 1) opisuje zmiany granic państwa polskiego w XIV i XV w.
- 2) analizuje dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej
- 3) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Wielkim Księstwem Litewskim
- 4) porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko - krzyżackimi w XIV-XV w.
- 5) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego (do konstytucji *nihil novi*)

Podstawa programowa w zakresie przedmiotu historia nie zawiera skodyfikowanego zapisu wydarzeń i dat, zaś obok wymienionych w niej wydarzeń i postaci mogą być wymienione także inne.

Pkt 1

OCENA CELUJĄCA

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- **zna wszystkie treści nauczania przedstawione powyżej w podstawie programowej**
- zna przyczyny, przebieg i skutki omawianych wydarzeń, faktów, zjawisk, postaci i dat historycznych np. umiejscawia w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu oraz cywilizacje starożytnej Grecji i Rzymu, charakteryzuje system wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, zna różne systemy sprawowania władzy, charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego, umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa, umiejscawia w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); dostrzega różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim, charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi, przedstawia instytucje systemu lennego, charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu, wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego, przedstawia genezę państwa pierwszych Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni, charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV, porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko - krzyżackimi w XIV-XV w.

- charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego do konstytucji *nihil novi*
- ma dużą wiedzę z historii regionu

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- dostrzega oraz wskazuje związki między teraźniejszością, a przeszłością
- bezbłędnie przedstawia kolejność poznanych zdarzeń w poszczególnych krajach, wskazuje ich przyczynę i skutki
- rozumie znaczenie postaci historycznych w wydarzeniach
- potrafi dokonać analizy oraz określić przyczyny, przebieg i skutki omawianych wydarzeń oraz rozumie omawiane pojęcia tam zawarte
- wywiązuje się z obowiązkowych zadań oraz stara się wykonać zadania wykraczające poza podstawę programową
- opowiada lub opisuje wydarzenia, również te wykraczające poza podstawę programową
- zna i rozumie pojęcia związane z poruszaną problematyką, bezbłędnie się nimi posługuje
- doskonale przedstawia kolejność poznanych wydarzeń, wskazuje ich przyczyny i skutki
- bezbłędnie posługuje się zasadami chronologii
- potrafi nie tylko korzystać z różnych źródeł informacji historycznych wskazanych przez nauczyciela, ale umie również samodzielnie wyszukiwać wiadomości z różnych źródeł
- wzbogaca swoją wiedzę poprzez czytanie książek lub artykułów o treści historycznej, odpowiedniej do wieku
- potrafi nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi, ale również umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznawczymi w czasie lekcji na innych przedmiotach
- stosuje język przedmiotu oraz samodzielnie wyciąga wnioski
- potrafi powiązać dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub historią powszechną
- wyraża samodzielny, krytyczny stosunek do określonych zagadnień przeszłości, w stopniu odpowiednim do wieku
- umiejętnie dowodzi swoich racji, używając odpowiedniej argumentacji będącej skutkiem nabytej samodzielnie wiedzy
- stosuje zdobyte wiadomości i umiejętności w nowych sytuacjach
- wykazuje aktywną postawę w czasie lekcji
- chętnie pracuje w grupie rówieśniczej, właściwie komunikując się z rówieśnikami, bierze odpowiedzialność za efekty swojej i kolegów pracy.
- Potrafi również pracować samodzielnie
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych, wykorzystując wiedzę przewidzianą programem, nie tylko z zakresu historii, ale również pokrewnych przedmiotów

STOSUNEK UCZNIĄ DO PRZEDMIOTU

Uczeń:

- bierze udział w konkursach historycznych i uzyskuje w nich odpowiednie miejsce, z wielkim zaangażowaniem i starannością wykonuje zadania dodatkowe
- w pracach grupowych jest inicjatorem nowych rozwiązań i pomysłów
- wykazuje się przykładową postawą patriotyczną w trakcie apeli i uroczystości szkolnych związanych z rocznicami i świętami państwowymi
- chętnie z własnej inicjatywy wchodzi w rolę "nauczyciela" przygotowując i prowadząc fragmenty lekcji
- systematycznie i aktywnie uczestniczy w zajęciach koła historycznego, jeżeli takowe jest przez szkołę organizowane

Pkt 2

OCENA **BARDZO DOBRA**

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- **zna w stopniu bardzo dobrym treści nauczania przedstawione powyżej w podstawie programowej**
- zna przyczyny, przebieg i skutki omawianych wydarzeń, faktów, zjawisk, postaci i dat historycznych np.
umiejszcawia w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu oraz cywilizacje starożytnej Grecji i Rzymu, charakteryzuje system wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, zna różne systemy sprawowania władzy, charakteryzuje, najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego, umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa, umiejscawia w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); dostrzega różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim, charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi, przedstawia instytucje systemu lennego, charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu, wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego, przedstawia genezę państwa pierwszych Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni, charakteryzuje proces jednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV, porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko - krzyżackimi w XIV-XV w.
- ma sporą wiedzę z historii regionu

UMIĘJĘTNOŚCI

Uczeń:

- zna i dostrzega oraz wskazuje związki między teraźniejszością, a przeszłością
- bezbłędnie przedstawia kolejność poznanych zdarzeń w poszczególnych krajach, wskazuje ich przyczynę i skutki

- zna i rozumie znaczenie postaci historycznych w wydarzeniach
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji
- samodzielnie interpretuje fakty, potrafi uzasadnić swoje stanowisko, właściwie formułuje wnioski i broni swoich poglądów
- wykazuje się aktywną postawę w czasie lekcji
- chętnie pracuje w grupie rówieśniczej
- potrafi pracować samodzielnie
- bierze udział w konkursach historycznych
- rozwiązuje dodatkowe zadania o średnim stopniu trudności
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych, wykorzystując wiedzę przewidzianą programem, nie tylko z zakresu historii, ale również pokrewnych przedmiotów
- samodzielnie interpretuje tekst źródłowy
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych, wykorzystując wiedzę przewidzianą programem, nie tylko z zakresu historii, ale również pokrewnych przedmiotów

STOSUNEK UCZNIĄ DO PRZEDMIOTU

Uczeń:

- samodzielnie zdobywa informacje historyczne z różnych źródeł, dzieli się z uczniami swoją wiedzą
- często przewodzi w grupie, jest liderem
- chętnie wykonuje zadania dodatkowe
- rzetelnie przygotowuje się do lekcji

Pkt 3

OCENA **DOBRA**

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- **zna w stopniu dobrym treści nauczania przedstawione powyżej w podstawie programowej**
- zna przyczyny, przebieg i skutki omawianych wydarzeń, faktów, zjawisk, postaci i dat historycznych np. umiejscawia w czasie i przestrzeni cywilizację Starożytnego Wschodu oraz cywilizację starożytnej Grecji i Rzymu, charakteryzuje system wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, zna różne systemy sprawowania władzy, charakteryzuje, najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego, umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa, umiejscawia w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); dostrzega

różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim, charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi, przedstawia instytucje systemu lennego, charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu, wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego, przedstawia genezę państwa pierwszych Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni, charakteryzuje proces jednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV, porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko - krzyżackimi w XIV-XV w.

- ma wiedzę z historii regionu

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- poprawnie używa terminów historycznych (np. faraon, świątynia, demokracja ateńska, rozbitcie dzielnicowe itd.)
- popełnia tylko nieliczne błędy w trakcie wykonywania zadań
- zna daty początkowe i końcowe wydarzeń i procesów historycznych np. najstarsze cywilizacje, rozbitcie dzielnicowe itp.
- ma wiedzę z historii regionu
- dostrzega i wskazuje związki między teraźniejszością, a przeszłością
- stara się poprawnie operować mapą historyczną (wskazuje granice państw, główne miasta i miejsce wydarzeń)
- charakteryzuje lub streszcza tekst źródłowy
- bierze udział w dyskusji, prezentuje własne zdanie
- buduje coraz dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne na tematy historyczne
- jest aktywny w czasie lekcji
- poprawnie formułuje wnioski i potrafi bronić swoich poglądów
- buduje coraz dłuższe wypowiedzi pisemne i ustne na tematy historyczne

STOSUNEK UCZNIĄ DO PRZEDMIOTU

Uczeń:

- chętnie współpracuje z grupą
- często wykazuje inicjatywę
- stara się wykonywać zadania dodatkowe
- wykazuje aktywność w czasie lekcji

Pkt 4

OCENA **DOSTATECZNA**

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- zna w stopniu dostatecznym treści nauczania przedstawione powyżej w podstawie programowej

- zna najważniejsze wydarzenia historyczne np. narodziny pierwszych cywilizacji, teatr grecki, narodziny demokracji ateńskie, kościół i kultura średniowiecznej Europy, Polska dzielnicowa i zjednoczona itd.
- krótko charakteryzuje poznane wydarzenia
- przyporządkowuje najważniejsze pojęcia i nazwiska okresowi historycznemu np. Władysław Jagiełło / bitwa pod Grunwaldem
- ma wiedzę z historii regionu

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- krótko charakteryzuje poznane wydarzenia
- potrafi ułożyć ciąg chronologiczny wydarzeń
- samodzielnie, w stopniu podstawowym posługuje się mapą historyczną
- w czasie lekcji wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym
- rzadko uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowych
- potrafi zbudować krótką, logiczną wypowiedź na tematy historyczne
- udziela prawidłowe odpowiedzi na pytania nauczyciela
- potrafi uzasadnić swoje zdanie

STOSUNEK UCZNIĄ DO PRZEDMIOTU

Uczeń:

- przygotowuje się do lekcji i próbuje w niej uczestniczyć
- potrafi współpracować w grupie

Pkt 5

OCENA **DOPUSZCZAJĄCA**

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- **zna w stopniu dopuszczającym treści nauczania przedstawione powyżej w podstawie programowej**
- posiada wiedzę dotyczącą zdarzeń z dziejów Polski i świata (od starożytnego Egiptu do Polski dzielnicowej) na poziomie koniecznym, wskazane przez nauczyciela
- zna podstawowe pojęcia np. mitologia, chrystianizacja itp.
- zna nazwiska postaci historycznych poznanych na lekcjach np. Bolesław Chrobry, Bolesław Krzywousty, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki itd.
- potrafi podać daty najważniejszych wydarzeń Polski i wybranych krajów przykładowo 1025, 1138, itp.
- ma niewielką wiedzę z historii regionu

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela potrafi wskazać na mapie miejsca najważniejszych wydarzeń
- potrafi określić kolejność wydarzeń
- rozumie polecenia nauczyciela
- próbuje odpowiedzieć na zadane pytanie
- nie potrafi formułować własnych wniosków
- ma poważne braki w wiedzy, które jednak może nadrobić w dłuższym okresie

STOSUNEK UCZNIĄ DO PRZEDMIOTU

Uczeń:

- prowadzi zeszyt przedmiotowy
- współpracuje w grupie
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające podstawowych umiejętności

Pkt 6

OCENA NIEDOSTATECZNA

WIADOMOŚCI

Uczeń:

- nie opanował wiedzy i podstawowych umiejętności wynikających z podstawy programowej
- nie zna najważniejszych postaci historycznych, dat, i zjawisk
- nie zna chronologii wydarzeń
- nie zna i nie potrafi wyjaśnić podstawowych terminów historycznych

UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń:

- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności
- ma braki na tyle duże, że nie rokuje nadziei na ich nadrobienie, nawet przy pomocy nauczyciela

STOSUNEK UCZNIĄ DO PRZEDMIOTY

Uczeń:

- okazuje lekceważący stosunek do przedmiotu
- nie stara się nadrobić braków
- jest stale nieprzygotowany do lekcji
- często dezorganizuje pracę kolegów
- nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego

